

Jak udržet (navrátit) vodu v našich kopaných studnách (6)

aneb jak úředník může vnímat některé paragrafy

Když jsem se trochu zorientoval v problematice vrtaných studní, formuloval jsem několik otázek a rozeslal je na spolupracující vodoprávní úřady v Mladé Boleslavi, Jičíně a Mnichově Hradišti. Aby vodoprávní úředník byl povinen na tyto dotazy odpovědět, musel jsem k tomu účelu použít zákonný prostředek a to zák. č. 106/1999 Sb. Tedy Zákon o svobodném přístupu k informacím. Případně též používám i zák.č.123/1998 Sb. tedy Zákon o právu na informace o životním prostředí.

Zde je výsledek:

Otázka č.1

Jakým způsobem je prováděna kontrola připomínky Povodí Labe k vrtaným studnám, která vždy uvádí, že vrt má být vystrojen a utěsněn tak, aby nedošlo k přetokům mezi jednotlivými zvodněnými kolektory, což zákon zakazuje?

Odpověď č.1a

Veškeré podrobnosti, které zajišťují bezpečnou funkčnost vrtané studny, jsou obsaženy v projektové dokumentaci a ve vyjádření osoby s odbornou způsobilostí (hydrogeologa). **Vodoprávní úřad kontroluje pouze soulad vypracované projektové dokumentace a vyjádření osoby s odbornou způsobilostí s platnými právními předpisy a předloženými stanovisky dotčených orgánů.** Dále na základě doložené technické zprávy o provedení stavby ověřuje, zda byla stavba provedena v souladu s ověřenou projektovou dokumentací. Za splnění podmínek stavebního povolení **odpovídá žadatel**, za provedení stavby vodního díla **pak zhotovitel**, kterým musí být oprávněná firma.

Odpověď č.1b

[zase jiný kraj, když jsme v jednom našem odvolání argumentovali tímto dotazem na provádění kontroly utěsnění, tak odpověděli takto (všimněte si zde, jak jeden kolega přikryje druhého kolegu z „vedlejší kanceláře“, protože funkčně prokazatelný způsob nebyl prokazatelně dokázán, jenom prohlášením s kulatým razítkem)]

Nutno zdůraznit, že zmíněné vyjádření krajského úřadu ze dne x.y.xxxx je vyjádřením dle ustanovení § 6 odst. 3 Zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích ve znění pozdějších předpisů k projektu průzkumných prací. Toto vyjádření je vydáváno výhradně pro potřebu projektování geologických prací obsahující strojní vrtné práce hlubší než 30 m nebo strojní vrtné práce, jejichž celková délka přesahuje 100 m. Požadavky se tudíž „konzumují“ provedením a následným vyhodnocením geologických prací, resp. v daném případě hydrogeologického průzkumu.

Poznámka: k čemu je taková informace si domyslete už sami, když všude jsou psána dovolání na realizaci podle předpisů. Někteří vykladači práva tvrdí, že to, co je v zákoně, se už nemusí připomínat a je samozřejmostí zákon dodržovat. Jak to funguje ve skutečnosti, jistě už řada z vás ví. Stejně tak jako se budoucím právníkům-studentům říká, že právo není o spravedlnosti, tak Čech má zákony na to, aby je obcházel nebo nedodržel...

Otázka č.2

Jaké máte kontrolní a omezující mechanismy, aby se v posledních suchých letech neplýtvalo vodou a nepřicházeli o svá práva přístupu k vodě vlastníci domovních studní?

Odpověď č.2

Pravomoci vodoprávního úřadu při mimořádných událostech upravuje §109 Vodního zákona, podle něhož, vyžaduje-li to veřejný zájem, zejména je-li přechodný nedostatek vody nebo je-li ohroženo zásobování obyvatelstva, může vodoprávní úřad rozhodnutím nebo opatřením obecné povahy bez náhrady upravit na dobu nezbytně nutnou povolená nakládání s vodami, popřípadě tato nakládání omezit nebo i zakázat. Hierarchie omezování odběrů by měla být směřována tak, že odběry pro pitné účely, energetiku, závlahy a zemědělství (v uvedeném pořadí důležitosti) by měly být omezeny až v nejkrajnějším případě.

Poznámka: toto říká zákon, ale úředník se řídí interní instrukcí, ke které jsem se nedostal

Otázka č.3

Jak chráníte individuální zdroje tedy domovní studny do 30m v rámci nových vrtů?

Odpověď č.3

K povolení studní jako individuálního zásobování pitnou vodou je třeba vyjádření osoby s odbornou způsobilostí – hydrogeolog, kde je v závěru posouzeno, zda vybudováním vodního zdroje dojde k ovlivnění stávajících zdrojů.

Poznámka: o kvalitě takovýchto posudků z naší zkušenosti hovoří i nedávný případ se sadaři, kde tendenci „opisování starších posudků“ jsem rozpoznal i já, a náš poradce z jejich hydrogeologa na jednání udělal „malého kluka“, že příště už nepřišel a sadaři si najali někoho jiného. Tady bych rád ocitoval názor jednoho hydrogeologa, že hydrogeologický posudek obvykle přebírá údaje z počáteční projektové dokumentace, což obvykle zopakuje i vrtář do své zprávy, čímž potom projektová dokumentace neodpovídá pozdějšímu zjištění kamerovou zkouškou vrtu. Projektová dokumentace obvykle bývá vypracována tzv. od stolu, mnohdy jen na základě dostupných dat na internetu či kusých informací od investora, který ovšem např. studánky nepovažuje za důležité, přičemž studánku právě drží 1. izolátor, který v našem případě na Dobšíně je až v hloubce cca 7m a ČSN 75 5115 určuje pouze min. hloubku odtěsnění vrtu 3m.

<https://stavba.tzb-info.cz/zaklady/21445-zakulisi-prace-geologa-aneb-jak-cist-geologicke-posudky>

Otázka č.4

Kdo určuje, jaký typ vodoměru bude instalován u odběrů podzemní vody s vodoměrem?

Odpověď č.4

V jakých případech má oprávněný povinnost měřit odebrané množství vody, vychází z ustanovení §10 Vodního zákona. Podrobnosti jsou stanoveny ve vyhlášce 20/2002 Sb., O způsobu a četnosti měření množství vody. Zajistit osazení měřicího zařízení je povinen oprávněný. Pravomoc kontrolovat dodržování ustanovení vodního zákona, přísluší v souladu s §110 Vodního zákona (dále jen VZ), vodoprávním úřadům (dále jen VÚ).

Poznámka: kdyby úředník v tomto fakticky kontroloval, nekolovaly by zkazky, že na konci měsíce je odečet nižší než na počátku téhož měsíce nebo že čerpají vodu ze studní, ke kterým nemají vydané povolení k odběru. K tomu ovšem ještě patří zákon 505/1990 Sb. o metrologii. Neméně důležitou roli hrají plomby na přírubách vodoměru, k čemuž do dnešních dnů není zpracována metodika!!! A to je zákon z roku 2002!

Otázka č.5

Kdy jste naposledy uskutečnili/ zajistili/ požadovali/ zkontrolovali (aby nedošlo zase na slovíčkaření) 3 nezávislé kontroly žádosti o povolení k odběru vody stran kvality provedení projektové dokumentace a souladu skutečného provedení výstroje vrtu s touto projektovou dokumentací (např. aby nedošlo k propojení kolektorů případně míra ovlivnění okolních studní hydrodynamickou zkouškou) svým/ nezávislým subjektem (míněno fyzicky a ne „od stolu“), u kterých případů to bylo a byl-li odevzdán do spisu o tom pořízený příslušný protokol a z jakého důvodu či na čí podnět jste tak učinili?

Odpověď č.5

Vámi popisované nezávislé kontroly nebyly provedeny nikdy.

Otázka č.6

Kdo má na vašem úřadě kvalifikaci hydrogeologa a na jaké pozici pracuje?

Odpověď č.6

Taková osoba s kvalifikací hydrogeologa u nás nepracuje.

Odrazem tohoto průzkumu bylo i zjištění, že když jsme začali podávat připomínky, pracovala v náš neprospěch arogance/ nevědomost úřední moci zažitá dlouholetým bezkonfliktním životem úředníka VÚ. Sami, možná už i ze svých zkušeností cítíte, že obvyklé vyjadřování vodoprávního úředníka k našim problémům, je jenom zdatná rétorika, která uspokojí pouze laika.

Dnešní úvahu o tom, jak si na VÚ vykládají zákony po svém, začneme informací z minulých dvou posledních článků. Tou informací je sdělení ve zprávě OOOZ, že ustálená hladina je výše než hladina naražená. Otázka ní,

jak je to možné? Vždyť každá ustálená hladina, která je výše než „naražená“, musí být „podezřelá“ i laikovi a proto by mělo být vždy prokázáno - měřením, nejedná-li se o zakázaný přítok (např. rozbořem vody na mineralizaci nebo karotážním měřením na vertikální proudění). Může to být i v důsledku napjaté hladiny, o které jsem psal minule. O tom, jaké následky mají zakázané přítoky nebo napjatá hladina, jsem vás už informoval. Vzpomeňte si např. na bypass a volnou (atmosférickou) hladinu.

ČSN 75 5115 v odstavci 5.3.5.1 říká:

V případech, kdy vrtaná studna zastihuje více útvarů podzemní vody, je zpravidla nutno provést ve studni další těsnění zajišťující vzájemné hydraulické oddělení těch zvodněných kolektorů, na které jsou vázány rozdílné útvary podzemní vody. Odtěsnění kolektorů je nutné provést prokazatelně funkčním způsobem podle zpracované projektové dokumentace s uvedením konstrukčních parametrů a technologického postupu těsnících prací.

Takže

- 1) Zhotovitel toto vůbec nebere do úvahy ve své zprávě, protože by mu to prodražilo zakázku a mohl by tak o ni přijít. Každý kdo něco kupuje, tak většinou chce toho hodně za co nejméně peněz, bez ohledu na své okolí.
- 2) Vodoprávní úředník si nechce zbytečně přidělovat práci, když tam vidí kulaté razítko, a tak argumentuje §6 (2) Správního řádu o zbytečných nákladech. A protože to není uvedeno v dokumentaci, tak to **prý** „nemůže nařídit.“
- 3) Na relevantní připomínku našeho spolku argumentuje frází:
 - a. Že nejsme dle §115 (7) VZ účastníky stavebního řízení, kteréhožto se podle něho týká vystrojení vrtu (jedině k tomu má náš spolek připomínky), a proto k nim nepřihlíží
 - b. Nejsme osobou odborně způsobilou podle §3 (1)c) zák. 62/1998 Sb. k vyhodnocování geologických prací, proto k našim připomínkám zase nepřihlíží

Pak se ovšem právem můžete ptát, co tedy jako spolek ve skutečnosti můžeme dokázat?

Na to se dá odpovědět opět frází: Kdo hledá, najde.

My jsme našli §9 (5) VZ, který říká, že povolení k nakládání s vodami je možné vydat jen současně se stavebním povolením ve společném řízení. Pokud by byla odvoláním napadena obě tato rozhodnutí, provede se nejdříve odvolací řízení o odvolání proti povolení k nakládání s vodami (zde účastníky řízení jsme). V takovém případě nelze vydat ani stavební povolení samostatně.

My jsme ale toho názoru, že není třeba se odvolávat na „špatné“ zákony. Vše je o lidech a je jenom třeba „domluvit se“ s těmi správnými. Ale protože v jednom rozhodnutí krajského úředníka je v odmítnutí našeho odvolání uvedeno, že VÚ může rozhodovat **dle vlastního uvážení**, je situace taková, jaká je.

O naší rozvíjející se spolupráci s Krajským úřadem životního prostředí v Praze jsem už také psal. Další metou je pro nás MZE (ministerstvo zemědělství), protože MŽP nás ve svých omezených kompetencích zklamalo.

V počátcích působení našeho spolku se mi stalo, že vodoprávní úředník v MB (MnHr ani Jičín to nenapadlo), při nahlížení do spisu na mne vyrukoval s §168 Stavebního zákona, který říká, že kopii dokumentace stavby stavební úřad poskytne, pokud žadatel předloží souhlas toho, kdo dokumentaci pořídil, případně souhlas vlastníka stavby, které se dokumentace týká. Čímž nám odmítl pořídit si fotokopii (abychom si mohli nechat následně vypracovat odborný posudek) řka, že chrání autorská práva. Přičemž hydrogeologický posudek ani předmětná projektová dokumentace nejsou „duševními“ díly, protože se stále opakují stejným způsobem a opisují se z dat na internetu. Přičemž §3 Zákona o autorských právech říká, že ochrana podle práva autorského se nevztahuje na úřední dílo, jímž je např. rozhodnutí a jiná přípravná úřední dokumentace (např. za účelem vydání rozhodnutí). A navíc spis neobsahoval blokační štítek ani evidenční list autora o blokaci.

Poznámka: Věci znalý kamarád mi potvrdil, že toto je oblíbená finta na zastrašení tzv. prudičů.

ČSN 75 5115 je závazná ze zákona dle §17 (3) Vyhlášky č. 590/2002 Sb. o technických požadavcích pro vodní díla. V kap. 5.1.1-4 se uvádí hygienické požadavky na materiály přicházející do styku s pitnou vodou včetně výstroje vrtu. V jednom případě známého občerstvení se KHS vyjádřila, že je potřeba doložit jejich A-testy. My jsme na doložení těchto A-testů trvali a tak se stalo, že žadatel na ústní jednání přinesl nové vyjádření KHS, které bylo stejné jako to první, jenom zde už odstavec o tomto požadavku chyběl. Úřednice VÚ pak tvrdila, že toto vyjádření je pro ni směrodatné. Jádro pudla bylo v tom, že v žádosti bylo upřesněno, že takto přivedená

voda bude sloužit zákazníkům pouze k umytí rukou na sociálním zařízení. Nelze proto hygieně vyčítat, že není odbornou osobou podle VZ a neví, že tyto A-testy se vztahují i na pažnice umístěné ve vrtu neboť hrozí případná kontaminace podzemní vody v širokém dosahu. A protože v tomto případě to byl na počátku anonymní telefonát na podezření z černého vrtu, tak jsme se odvolali i kvůli podezření na nelegálnost takto realizované studny.

To, že jeden z výše jmenovaných VÚ neumí správně legislativně řešit práva nabytá v dobré víře §2 (3), §28 (1) SŘ a zapomíná, že veřejná správa je službou veřejnosti §4 (1) SŘ, by byl námět na další samostatný článek s nutným výkladem §220, §228 a §329 Trestního zákona i jako za spoluúčast, neboť prokáže-li se, že někdo zpochybnil takové vyjádření a úředník si neobstará další důležité dokumenty, není úřední osoba bez viny.

Kdykoliv jsem se ve svém profesním životě střetl s právníkem (míněno JUDr.), každý mi dal najevo, že vykladačem práva je on studovaný právník a ne já, vystudovaný technik. A když se na stejném výkladu práva neshodnou ani právníci, pak o výsledku rozhoduje soud. Jenomže v rámci postavení našeho spolku v účastnických řízení, proti nám nestojí právníci ani studovaní hydrogeologové, ale pouze „školení“ zaměstnanci státního úřadu. Zatím jsme nabyli dojmu, že jsou školeni tak akorát na to, jak odmítat uplatňované připomínky, místo toho, aby řešili jejich relevanci k ochraně vodních zdrojů pro zásobování obyvatelstva ve veřejném zájmu §4 (1) SŘ. Totéž jsme poznali i u krajských úřadů v Praze i v Hradci Králové, kam podáváme svá odvolání. Protože jinak by se nemohlo stát, jako v případě vrtané studny u Buškovského mlýna, že každý úředník z jiného vodního hospodářství a různé rozhodovací úrovně (VÚ, kraj, ministerstvo), si vysvětlí okolnosti posvém a rozhodne opačně na základě stejného dokumentu nízké právní hodnoty – zápis o nahlížení do spisu - a přitom opomene zohlednit §2 SŘ o právech nabytých v dobré víře.

Protože vysvětlit tuto kauzu je na celý jeden článek, necháme si to na budoucí besedu naživo, třeba.

Přestože občanská sdružení jsou ze zákona oprávněna být informována o předmětných řízení [§115 (6) VZ, §70 (2), (3) Zákona o ochraně přírody, §94n Stavebního zákona, pokud o tuto možnost požádají], přesto se najde úředník, který tuto povinnost nesplní. Pak nám nezbyde nic jiného, než na serveru vodoprávní evidence, kam VÚ vyvěšují svá rozhodnutí, občas zkontrolovat námi sledované k.ú. Pak musíme na kraj podat podnět k prošetření a požadavek na zrušení již vydaného rozhodnutí.

Podle §70 zák. 114/1992 mají spolky právo na účastenství v řízení (dle §17 VZ pro průzkumné vrty se nevydává stavební povolení ani povolení k odběru podzemní vody a běžnou praxí vrtařů je, že při opuštění HGPV je vrt už vystrojen jako jímací zařízení. Tedy z výkladu zákona útvary VÚ vyplývá jakási rozpolcenost v názoru, že nemáme právo se vyjadřovat k vystrojení vrtu v podzemní části stavby v rámci stavebního řízení §115 (7) VZ, přičemž v rámci §17 VZ toto právo máme). **Z toho jasně vyplývá, že nebylo záměrem zákonodárce znemožnit spolkům vyjádřovat se k výstroji vrtu!** Anebo to je nedůslednost/ nepozornost zákonodárce při prosazování zájmů lobbistů?

Zajímavý je opět „výklad“ jednoho, nejmenovaného VÚ:

Z tohoto podání bylo zřejmé, že Spolek se cítí býti účastníkem i v řízení vedeného podle stavebního zákona. Ze stávající legislativy je zcela zřejmé, že pokud jde o stavební záměry, u kterých není třeba posuzovat jejich vliv na životní prostředí, pak novela stavebního zákona účinná od 01.01.2018 související s § 70 zákona č. 114/1992 Sb., v platném znění, okruh účastníků řízení podle stavebního zákona zúžila. Spolky se těchto řízení již účastnit nemohou.

Ovšem otázkou je, kdo si osvojuje právo určit, v jakých případech se nemusí posuzovat vliv na životní prostředí, které je bez pardonu ohroženo jakoukoliv ztrátou vody....přeci bez vody není život.

Obvykle paragrafy zákonů vykládají právně vzdělané osoby, případně samotný zákonodárce vysvětlí v prováděcí vyhlášce, co je záměrem předmětného paragrafu, nebo nižší odpovědný státní orgán vypracuje metodický pokyn. S ohledem na výše citované argumenty jsme toho názoru, že by bylo lepší, kdyby VÚ začaly už konečně respektovat naše připomínky cílené na ochranu stávajících vodních zdrojů dle principu předběžné opatrnosti. Nehledě na to, že naše připomínky vycházejí z principů ochrany přírody, vodních zdrojů a zkušeností našeho nezávislého odborného poradce v oboru.

Příště popíši, jak je to ve skutečnosti s průzkumnými vrty

Ing. Reiter Jan
Předseda výboru
Občanského spolku pro ochranu výšky hladiny vody studní
IČO 066 89 094

Dobšín XI. 2021